

Έστω αραιό υδατικό διάλυμα άλατος ΒΗΑ, της ασθενούς βάσης Β και του ασθενούς οξέος ΗΑ, συγκέντρωσης c .

Να αιτιολογήσετε αν το διάλυμα είναι όξινο, ουδέτερο ή βασικό στις παρακάτω τρεις περιπτώσεις:

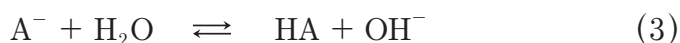
- i. $K_a(\text{HA}) = K_b(\text{B})$
- ii. $K_a(\text{HA}) > K_b(\text{B})$
- iii. $K_a(\text{HA}) < K_b(\text{B})$

Απόδειξη:

Το άλας διάσταται σύμφωνα με την παρακάτω χημική εξίσωση:

και στο διάλυμα που προκύπτει έχουμε τις ισορροπίες:

για τις οποίες ο νόμος της χημικής ισορροπίας σε κάθε μία από τις παραπάνω περιπτώσεις δίνει:

$$K_a(\text{HB}^+) = \frac{K_w}{K_b(\text{B})} = \frac{[\text{H}_3\text{O}^+] \cdot [\text{B}]}{[\text{HB}^+]} \quad (5)$$

$$K_b(\text{A}^-) = \frac{K_w}{K_a(\text{HA})} = \frac{[\text{HA}] \cdot [\text{OH}^-]}{[\text{A}^-]} \quad (6)$$

$$K_w = [\text{H}_3\text{O}^+] \cdot [\text{OH}^-] \quad (7)$$

- i. Αν $K_a(\text{HA}) = K_b(\text{B})$ από τις (5) και (6) προκύπτει $K_a(\text{BH}^+) = K_b(\text{A}^-)$ και επειδή οι αρχικές συγκεντρώσεις των HB^+ και A^- είναι ίσες οι ισορροπίες (2) και (3) δίνουν ίσες ποσότητες των H_3O^+ και OH^- και μετά την αντίδραση (4) οι ποσότητες των H_3O^+ και OH^- που παραμένουν είναι επίσης ίσες, άρα το διάλυμα είναι ουδέτερο.
- ii. Αν $K_a(\text{HA}) > K_b(\text{B})$, από τις (5) και (6) προκύπτει $K_a(\text{BH}^+) > K_b(\text{A}^-)$ και επειδή οι αρχικές συγκεντρώσεις των HB^+ και A^- είναι ίσες οι ισορροπίες (2) και (3) δίνουν ποσότητες των H_3O^+ και OH^- για τις οποίες ισχύει: $[\text{H}_3\text{O}^+] > [\text{OH}^-]$ και μετά την αντίδραση (4) για τις ποσότητες των H_3O^+ και OH^- που παραμένουν επίσης ισχύει: $[\text{H}_3\text{O}^+] > [\text{OH}^-]$, άρα το διάλυμα είναι όξινο.
- iii. Αν $K_a(\text{HA}) < K_b(\text{B})$, από τις (5) και (6) προκύπτει $K_a(\text{BH}^+) < K_b(\text{A}^-)$ και επειδή οι αρχικές συγκεντρώσεις των HB^+ και A^- είναι ίσες οι ισορροπίες (2) και (3) δίνουν ποσότητες των H_3O^+ και OH^- για τις οποίες ισχύει: $[\text{H}_3\text{O}^+] < [\text{OH}^-]$ και μετά την αντίδραση (4) για τις ποσότητες των H_3O^+ και OH^- που παραμένουν επίσης ισχύει: $[\text{H}_3\text{O}^+] < [\text{OH}^-]$, άρα το διάλυμα είναι βασικό.

* Στο σχολικό βιβλίο ως αιτιολόγηση αναφέρεται μόνο η ισότητα των συγκεντρώσεων των ιόντων και η σύγκριση των σταθερών ιοντισμού η οποία, κατά τη γνώμη μου, είναι ελλιπέστατη αλλά μάλλον θα θεωρηθεί σωστή στις εξετάσεις.